

**ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНОГО
ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ В УКРАЇНІ**

У контексті усунення наслідків фінансово-економічної кризи потребує невідкладного вирішення проблема вдосконалення системи управління державними фінансами. В Концепції розвитку системи управління державними фінансами, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2012 року № 633-р, система управління державними фінансами розглядається як фундаментальна складова, що забезпечує розвиток інших сфер реалізації державної політики. Для підвищення ефективності функціонування системи управління державними фінансами необхідно визначити напрямки її розвитку, зокрема в частині розвитку державного фінансового контролю.

Як передбачено в Концепції розвитку системи управління державними фінансами, в результаті реалізації відповідних заходів буде забезпечено посилення ролі Рахункової палати України як незалежного органу зовнішнього фінансового контролю, здійснення нею контролю за дохідною частиною державного бюджету, надходженням і використанням коштів місцевих бюджетів, а також за державним майном, проведення аудиту державних підприємств, запровадження аудиту рахунків, систем внутрішнього контролю та підтвердження річної фінансової звітності головних розпорядників бюджетних коштів. У частині розвитку державного внутрішнього фінансового контролю очікується вдосконалення діяльності бюджетних установ шляхом переходу від адміністративної до управлінської культури, що гарантує незалежне й ефективне здійснення керівниками цих установ процесу управління фінансами, забезпечення раціонального та ефективного використання державних фінансових ресурсів, а також оперативного реагування на факти фінансових порушень [1].

У колі науковців висловлена думка, що для забезпечення подальшого розвитку державного фінансового контролю потрібно сформувати єдину його систему. Така система має бути побудована з державного зовнішнього та внутрішнього фінансового контролю, а її функціонування повинно базуватися на єдиних принципах, регламентуватися одними правовими нормами. Більше того, функціонування єдиної системи державного фінансового контролю повинно здійснюватися в умовах чіткого розмежування функцій та повноважень контролюючих органів [2, 167].

Серед фахівців з досліджуваної проблематики поширеною є думка, що одним з основних напрямків розвитку системи державного фінансового контролю є вдосконалення законодавчої та нормативно-правової бази в цій сфері. Зокрема, необхідно прийняти Закон України “Про державний фінансовий контроль”, положення якого визначали б органи

парламентського та урядового державного фінансового контролю, їх ієрархію, форми взаємодії контролюючих органів, а також Закон України “Про державний контроль за дотриманням бюджетного законодавства і відповідальність за бюджетні правопорушення”, який призначений вирішити проблему визначення функцій та повноважень органів бюджетного контролю, бюджетних правопорушень на всіх стадіях бюджетного процесу, процедур накладення стягнень і застосування санкцій до порушників бюджетного законодавства [3]. Формування доведеної правової бази повинно забезпечити розвиток системи державного фінансового контролю, тому потребує невідкладної реалізації.

Поряд із забезпеченням цільового та ефективного використання державних фінансових ресурсів, збереженням державного майна, призначення системи державного фінансового контролю зводиться до недопущення фінансових правопорушень. У своїх наукових працях дослідники цієї проблематики засвідчують, що система державного фінансового контролю практично не виконує превентивної функції, а здебільшого на неї покладена роль реєстратора порушень фінансового законодавства. Тому вони пропонують забезпечити виконання системою державного фінансового контролю попереджувально-профілактичної функції, а також надати їй ознак ризик-орієнтованої [4].

Для досягнення цілей розвитку системи державного фінансового контролю потрібен час і значні зусилля всіх зацікавлених у цьому процесі суб'єктів. Іншими словами, процес розвитку системи державного фінансового контролю необхідно розпочати з розробки ряду законодавчих актів і нормативно-правових документів у цій сфері та закінчити перепідготовкою кадрів контролюючих органів [5, 169]. На нашу думку, процес розвитку системи державного фінансового контролю повинен бути послідовним і комплексно враховувати всі науково обгрунтовані пропозиції щодо його реформування.

Таким чином, у сьогочасних умовах функціонування системи управління державними фінансами є необхідність в реалізації напрямків її розвитку, зокрема в частині розвитку державного фінансового контролю. Тобто, необхідно усунути недоліки чинної системи державного фінансового контролю, а також трансформувати її в нову модель, змінивши при цьому пріоритети та вимоги до здійснення державного фінансового контролю. З огляду на важливість цих завдань, проблематика розвитку системи державного фінансового контролю набуває все більшої актуальності. Більше того, з наукової точки зору проблеми функціонування системи державного фінансового контролю вирішують у контексті її вдосконалення, модернізації та реформування. Обгрунтовані вище напрямки розвитку державного фінансового контролю є цінними з тієї позиції, що їх реалізація повинна забезпечити підвищення ефективності функціонування системи управління державними фінансами.

Література

1. Розпорядження Кабінету Міністрів України “Про схвалення Концепції розвитку системи управління державними фінансами” від 3 вересня 2012 р. № 633-р [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/633-2012-%D1%80>. – Назва з екрану.

2. Басанцов І. В. Стратегічні напрями розвитку системи державного фінансового контролю / І. В. Басанцов // Механізм регулювання економіки. – 2011. – № 1. – С. 164-171.

3. Піхоцький В. Ф. Удосконалення і розвиток державного фінансового контролю та аудиту за надходженням коштів державного бюджету України та їх використанням / В. Ф. Піхоцький // Фінанси України. – 2007. – № 3 [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.ac-rada.gov.ua/control/main/uk/publish/article/1005456?cat_id=443. – Назва з екрану.

4. Шевченко Н. В. Реформування системи державного фінансового контролю в Україні: проблеми та перспективи [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VUABS/2010_2/29_02_05.pdf. – Назва з екрану.

5. Дікань Л. В. Система державного фінансового контролю в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку / Л. В. Дікань // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2009. – № 1 (4). – С. 167-170.